

A??z Sa?I??? Etki Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *A??z Sa?I??? Etki Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16293>

Özet

A??z Sa?l??? Etki Ölçe?i (OHIP-14), bireylerin a??z, di? ve protez sorunlar? nedeniyle ya?ad?klar? fonksiyonel, sosyal ve psikolojik k?s?tlamalar? de?erlendiren uluslararası kabul görmü? bir ölçektir. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu olan OHIP-14-TR, 2014 y?l?nda Ba?ol ve arkada?lar? taraf?ndan geli?tirilmifitir. Ölçek, a??z sa?l???yla ili?kili ya?am kalitesini (OHRQoL) nicel olarak ölçmek amac?yla bir uyarlama çal??mas? olarak Türkiye popülasyonuna kazandırmifitir. Geçerlik ve güvenilirlik çal??malar?, ölçe?in Türkçe konu?an bireylerde klinik ve ara?t?rmaya yönelik kullan?ma uygun oldu?unu göstermektedir.

OHIP-14-TR, 14 maddeden olu?makta olup, yedi temel boyutta a??z sa?l??? sorunlar?nın etkilerini incelemektedir. Ölçek, özellikle protetik i?lemler öncesi ve sonras? hastalar?n ya?am kalitesindeki de?i?iklikleri takip etmek için önemli bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

A??z Sa?l??? Etki Ölçe?i, **OHIP-14-TR**, A??z Sa?l???yla İli?kili Ya?am Kalitesi, **Uyarlama**, Di? Hekimli?i, Psikometri, **Geçerlik**, **Güvenirlik**

Yazarlar

Mehmet Esat Ba?ol, Lütfiye Karaa?açlıo?lu, Burak Y?lmaz

Amaç

A??z Sa?l??? Etki Ölçe?i (OHIP-14)'nin Türkçe formunun (OHIP-14-TR) geli?tirilmesi ve psikometrik özelliklerinin belirlenmesi, bu sayede a??z sa?l??? sorunlar?nın bireylerin ya?am kalitesi üzerindeki etkilerinin Türkiye'deki klinik ve epidemiyolojik çal??malarda güvenilir bir ?ekilde ölçülmesini sa?lamaktır. Ölçek, di?, a??z veya protezlerle ilgili problemlerin neden oldu?u fiziksel, sosyal ve psikolojik sonuçlar? de?erlendirmeyi amaçlamaktadır.

Bu uyarlama çal??mas?, orijinal ?ngilizce ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini koruyarak, di? hekimli?i ve halk sa?l??? alan?nda ya?am kalitesi ara?t?rmalar?na katkıda bulunmay? hedeflemiştir. Ölçek, tedavi ihtiyac?n? belirlemede ve uygulanan tedavilerin ba?ar?s?n? hasta merkezli bir perspektiften de?erlendirmede kritik bir rol oynamaktadır.

Yap?

Ölçek, temel olarak A??z Sa?l???yla İli?kili Ya?am Kalitesi (OHRQoL) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, sadece hastal???n varlı???n? de?il, ayn? zamanda hastal???n bireyin günlük ya?am, fonksiyon ve refah üzerindeki subjektif etkisini de kapsamaktadır. OHIP-14, orijinal OHIP-49

ölçe?inin k?salt?lm?? versiyonu olup, yedi temel boyutu korur: **fonksiyonel k?s?tlama, fiziksel a?r?, psikolojik rahats?zlik, fiziksel yetersizlik, psikolojik yetersizlik, sosyal yetersizlik ve engellilik (handikap).**

Her bir madde, ki?inin son dönemde a??z sa?l??? problemleri nedeniyle ne s?kl?kla zorluk ya?ad???n? sorgular. Bu çok boyutlu yakla??m, a??z sa?l??? durumunun bireyin genel ya?am tatminini, sosyal etkile?imlerini ve duygusal durumunu nas?l etkiledi?ini kapsaml? bir ?ekilde ortaya koymaktadır.

Geçerlik

Ölçe?in psikometrik geçerlik çal??malar?, uyarlama sürecinde titizlikle yürütülmü?tür. **Test-tekrar test** güvenilirlik de?erleri, ölçe?in zamana kar?? tutarlılı??n? göstermektedir. İlk uygulama sonras?nda, herhangi bir protetik i?lem görmemi? 32 hasta üzerinde yeniden ölçek uygulamas? yapılm?? ve elde edilen tekrar edilebilirlik (test-retest) de?erleri istatistiksel olarak anlamlı bulunmu?tur. OHIP-14 SC korelasyon katsay?s? (r) 0,932 olarak rapor edilmi?tir, bu da mükemmel bir zamansal kararlılı??a i?aret etmektedir.

Ayr?ca, ölçe?in anla??labilirlik düzeyine dair yapılan de?erlendirmelerde, kat?l?mc?lar?n büyük ço?unlu?u (%96,2) ölçek maddelerinin aç?k ve anla??lı?r oldu?unu ifade etmi?tir. Bu yüksek anla??labilirlik oran?, ölçe?in **yüzey geçerli?i** aç?s?ndan güçlü oldu?unu ve popülasyon taraf?ndan rahatlıkla kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Türkçe'ye çevrilen ölçe?in iç tutarlılık güvenilirlik katsay?s? olan **Cronbach Alpha** de?eri 0,74 olarak hesaplanm??tır. Bu de?er, sosyal bilimler ve psikometrik çal??malarda kabul edilebilir bir güvenilirlik seviyesini temsil etmektedir ve ölçek maddelerinin ayn? yapıy? ölçme konusunda yeterli düzeyde tutarlı? oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik analizleri, ölçe?in maddelerinin birbiriyle tutarlı? oldu?unu ve rastgele ölçüm hatalar?n?n dü?ük oldu?unu kan?tlamaktadır. Bu bulgular, OHIP-14-TR'nin klinik ve ara?tırma ortamlar?nda güvenilir sonuçlar üretebilece?ini do?ulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçe?in yapı geçerli?ini incelemek amacıyla gerçekleştirilen **faktör analizine** ilişkin istatistiksel hesaplamalar, ölçe?in orijinal İngilizce çal??mas?nda oldu?u gibi yedi ana faktörden olu?tu?unu göstermi?tir. Bu faktör yap?s?n?n korunmas?, Türkçe adaptasyonun orijinal ölçe?in teorik yap?s?n?n ba?ar?yla yans?tt???n? ve **yap? geçerli?ini** destekledi?ini kan?tlamaktadır.

Yedi faktörün varl???n?n do?rulanmas?, OHIP-14-TR'nin a??z sa?l??? etkilerini çok boyutlu olarak ölçme yetene?ini korudu?unu göstermektedir. Bu faktörler, a??z sa?l???n?n bireyin ya?am kalitesine olan etkisini olu?turan farklı klinik ve psikososyal alanlar? temsil etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-report Questionnaire)

Mevcut Diller: Türkçe (OHIP-14-TR) ve Orijinali İngilizce (OHIP-14)

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (A??z, di? veya protez sorunlar? ya?ayan bireyler)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Geçerlik çal??mas?, protetik i?lem yap?lmam?? hastalar üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Test Metodolojisi: 14 maddelik **Likert ölçe?i** format?nda olup, kat?l?mc?lar son dönemde ya?ad?klar? sorunlar?n s?kl???n? de?erlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Oral Health Impact Profile, **OHIP-14**, Ya?am Kalitesi, Cronbach Alpha, **Test-tekrar test**, Di? Sa?l???, **Faktör Analizi**, Klinik De?erlendirme

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mehmet Esat Ba?ol

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: esatbasol@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçe?in adaptasyon çal??mas? 2014 y?l?nda yay?nlanm??tır. Ölçe?in ticari olmayan akademik ve klinik amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im bilgisi yukarıda belirtilmi?tir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: [agiz-sagligi-etki-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Ba?ol, M. E., Karaa?açl?o?lu, L. ve Y?lmaz, B. (2014). Türkçe A??z Sa?l??? Etki Ölçe?inin geli?tirilmesi-OHIP-14-TR. *Turkiye Klinikleri J Dental Sci*, 20(2), 85-92.

A??z Sa?l??? Etki Ölçe?i Derecelendirmesi

Ölçek, 5 dereceli bir **Likert ölçe?i** kullan?larak puanlanmaktadır: "hiç" ifadesi 0 ile, "nadiren" ifadesi 1 ile, "bazen" ifadesi 2 ile, "s?kl?kla" ifadesi 3 ile ve "çok s?k" ifadesi 4 ile belirtilmi?tir. Yüksek puan, a??z sa?l??? problemlerinin ya?am kalitesi üzerindeki etkisinin daha büyük oldu?unu göstermektedir.

A??z Sa?l??? Etki Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile herhangi bir kelimeyi telaffuz etmekte sorununuz oldu mu?

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile tat alma hissinizin bozuldu?unu hissediyor musunuz?

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile a?z?n?zda a?r?l? bir durum ya?ad?n?z m??

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile yemek yemeyi rahats?z edici buldunuz mu?

Daha önceden, di?leriniz, a?z?n?z veya protezlerinizle ilgili bilinç ve bilgiye sahip miydiniz?

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile gerginlik hissettiniz mi?

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile diyetinizin tatmin edici olmad??? oldu mu?

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile yeme?inizi yar?da b?rakmak zorunda kald?n?z m??

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile gev?emede zorland???n?z oldu mu?

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile utand???n?z bir durum oldu mu?

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile di?er insanlara az da olsa asabi davrand???n?z oldu mu?

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile her zaman yapt???n?z i?inizi yapmada herhangi bir zorluk ya?ad?n?z m??

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile genelde hayat?n daha az tatmin edici oldu?u hissine kap?ld?n?z m??

Di?leriniz, a?z?n?z veya protezleriniz ile ilgili problemler nedeni ile fonksiyonlar?n?z? tümüyle yapamayacak duruma geldiniz mi?

ARABPSYCHOLOGY.COM